

כִּי הָאָדָם
עָצָה הַשָּׁדָה
(דברים כ', י"ט)

חידון התנ"ך הארצי לנוער תשע"ט

בסימן **האדם והבריאה**

71 שנים למדינת ישראל

בהפקת מינהל חברה ונוער במשרד החינוך

מנהל מינהל חברה ונוער **חגי גרוס**

הממונה על חידוני התנ"ך **יצחק בן-אבי**

מְרַבֵּז החידון **חננאל מלכה**

מחברי השאלות **חננאל מלכה ואביעד שלמה מוריה**

צוות היגוי **אליאור בביאן ושמעון מושקאט**

עריכה **רגב גולן**

חידון הרנ"ך
הארצי
לנוער תשע"ט

חידון התנ"ך
הארצי
לנוער תשע"ט

ברכת מנכ"ל משרד החינוך

"בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי" (מתוך מגילת העצמאות)

חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי נוסד על ידי ראש ממשלת ישראל הראשון, דוד בן-גוריון, בשנת 1958. השנה עתיד להתקיים החידון ה-61. החידון סחף קהלים רבים וזכה לתהודה גדולה בארץ ובעולם. אלפי בני נוער ניגשים לשלבים המקדימים של החידון בארץ ובעולם. מיום החידון הראשון ועד היום, מפעל חידוני התנ"ך משגשג ופורח. אנו שמחים בהיענות הגדולה של הנוער ובעובדה שהם מקדישים זמן רב ללמידה לחידון ומצליחים להגיע לשלבים מתקדמים.

השנה חגג מפעל חידוני התנ"ך 60 שנה מאז נוסד לראשונה. לכבוד המאורע קיים משרד החינוך את חידון "אלוף האלופים" של חידוני התנ"ך, בו לקחו חלק אלופי התנ"ך לדורותיהם.

חידון התנ"ך השנה יעמוד בסימן הנושא השנתי של משרד החינוך: שומרים על אחדות, שומרים על ייחודיות, ובסימן הפסוק "יַחַד שְׁכַנְטִי יִשְׂרָאֵל" (דברים ל"ג, ה).

התנ"ך הוא התשתית התרבותית של כלל עם ישראל, על כל פלגיו, גווניו ועדותיו. הוא יסוד קיומנו כעם ובו מעוגנת זכותנו על הארץ. התנ"ך קושר אותנו לעברנו וממנו תקוותינו לעתיד. החינוך היהודי בארץ ובתפוצות מבוסס על התנ"ך, וכל סוגי החינוך היהודי רואים בתנ"ך את מקורם העיקרי - מספר הספרים הם יונקים את עקרונותיהם ואת השקפת עולמם הדתית, החברתית והתרבותית. חיזוק הלימוד בתנ"ך הוא חובה ראשונה במעלה של כל מערכות החינוך היהודי בכל אתר ואתר. חידון התנ"ך משמש אמצעי חינוכי להעלאת קרנו של התנ"ך וחשיבותו בעיני העם היהודי בתפוצות ובעיני הציבור היהודי בארץ.

השנה פרץ חידון התנ"ך את גבולות הארץ, והגיע לשתי מדינות אפריקאיות נוצריות- אנגולה וניגריה. המדינות נבחנו על הברית הישנה, והיה זה בבחינת התגשמות דברי הנביא ישעיה: "כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדִבֶּר ה' מִירוּשָׁלַם".

אנו מחזקים את ידי המתמודדים בחידון הארצי לנוער, ומאחלים להם הצלחה רבה.

בברכת "יַגְדִּיל תוֹרָה וַיֵּאדִיר",

שמואל אבואב

חידון הרמ"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

חידון התנ"ך
הארצי
לנוער תשע"ט

ברכת מנהל מינהל חברה ונוער

"כָּתַב לָךְ אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ אֶל סֵפֶר" (ירמיה ל, ב)

לפני שבעים שנה התרחש מאורע היסטורי בעוצמתו ובחשיבותו. עם שזה מכבר היה למאכולת אש בכבשנים באירופה קם שוב לתחיה כעוף החול מאפר המשרפות, וחידש את חייו הלאומיים במולדתו הישנה, מולדת ממנה היה מנושל זה מאות בשנים. גם שפתו העתיקה, השפה העברית, ששימשה בעיקר לתפילה, שבה והייתה לשפת היום יום הרשמית.

התנ"ך היה לספר של העם העברי והעברית הפכה לשפתו הרשמית של העם במדינה הצעירה. התנ"ך לפיכך אינו ספר ככל הספרים, זהו ספר בעל ערך לאומי, חברתי ותרבותי לעם היהודי. לפיכך, הוראת התנ"ך היא החובה הראשונה במעלה המוטלת על מערכות החינוך היהודי בארץ ובתפוצות.

מינהל חברה ונוער הוא הבית הטבעי של חידוני התנ"ך ואלפי בני נוער ומבוגרים בארץ ומחוצה לה מדי שנה מעשירים את הידע שלהם בבקאותם בספר הספרים. אנו במינהל מעמיקים את תחום התנ"ך ומבקשים להביא אותו לעוד ועוד קהלים בתפוצה עולמית כך שיתקיימו דברי הנביא ישעיה: "כִּי מִצִּיֹּן תֵצֵא תוֹרָה וְדִבָּר ה' מִירוּשָׁלַם" (ישעיה ב, ג).

יהי רצון שהעיסוק בספר הספרים בכלל וחידון התנ"ך בפרט יצליחו לנטוע בלב בני הנוער ובלבנו אהבה, אחווה ומסירות לעם ישראל ולארץ ישראל.

בברכה,

חגי גרוס

חידון הרמ"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

חידון הרג"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

חומר הלימוד לחידון הארצי לתלמידי הממלכתי

תורה

בראשית: כל הספר

שמות: פרקים א'-כ', כ"ד, ל"א-ל"ד

ויקרא: פרקים י"ט, כ"ג-כ"ד

במדבר: פרקים י'-י"ז, כ'-כ"ה, כ"ז, ל"ב

דברים: פרקים י"ב-י"ד, י"ז-י"ח, ל'-ל"ד

נביאים ראשונים

יהושע: פרקים א'-י"א, י"ד-כ', כ"ב-כ"ד

שופטים: כל הספר

שמואל א': כל הספר

שמואל ב': כל הספר

מלכים א': כל הספר

מלכים ב': כל הספר

נביאים אחרונים

ישעיה: פרקים א'-י"ב, ס'-ס"ו

ירמיה: פרקים א'-ב', י"ח-ל"ג

תרי עשר

יואל: כל הספר

עמוס: כל הספר

יונה: כל הספר

חגי: כל הספר

כתובים

איוב: פרקים א'-ב', מ"ב

רות: כל הספר

קהלת: פרקים א'-ד', י"א-י"ב

אסתר: כל הספר

עזרא: פרקים א', ג', ז', ט', י'

נחמיה: פרקים א'-ו', ח'-י', י"ב-י"ג

חומר הלימוד לחידון הארצי לתלמידי הממלכתי-דתי

(בנוסף לאמור לעיל)

יחזקאל: פרקים א'-ד', י"ז-כ', כ"ז-כ"ח, ל"ז-ל"ט

הושע: פרקים א'-ג', י"א-י"ד

תהילים: פרקים פ'-צ'

חידון הרמ"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

חידון התנ"ך
הארצי
לנוער תשע"ט

חידון התנ"ך הארצי התשע"ט

תקנון החידון וסדריו

1. בחידון הפומבי משתתפים עד 16 משתתפים, 8 מתמודדים מהממלכתי ו-8 מתמודדים מהממ"ד, 12 שזכו במקומות הראשונים בממלכתי ובממ"ד בכל מחוז, ועוד ארבעה שצברו את הציונים הגבוהים ביותר מקרב המקומות השניים, שניים בממלכתי ושניים בממ"ד. הניקוד ההתחלתי של המתמודדים הוא ניקוד המבחן המוקדם בכתב, ניתן היה לצבור עד 50 נקודות.
2. החידון הארצי לשנת התשע"ט יעמוד בנושא האדם והבריאה, בסימן הפסוק: "כִּי הָאָדָם עֵץ הַטָּעֹה" (דברים כ, י"ט).
3. בחידון הפומבי שלושה שלבים:

שלב א' שאלות בעקבות סרטונים

- א. לכל מתמודד/ת תוצג שאלה בת שני חלקים בעקבות סרטון בנושא האדם והבריאה. מענה נכון על כל חלק יזכה את המתמודד/ת ב- 5 נקודות.
- ב. בסך הכול ניתן לצבור בשלב הראשון עד 10 נקודות.
- ג. עם סיום מחזור השאלות הזה יֵרדו כל המתמודדים מן הבמה. לשלב הבא יעלו עד 8 מתמודדים - 4 מתמודדים מהממלכתי ו-4 מהממ"ד, אלה שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר בתום השלב הראשון.

שלב ב' משחק מחשב

- א. בשלב זה הניקוד שנצבר עד כה נמחק והמתמודדים מתחילים מ-0.
- ב. שלב זה מחולק לשניים. לפני המתמודדים יוצגו עיגולים ועליהם מספרים, כאשר מאחורי כל מספר יש נושא הקשור לנושא הכללי של החידון, האדם והבריאה. תיערך הגרלה בין המתמודדים לקביעת המספר של כל אחד בתום השלב הראשון. בחלק הראשון יהיה על המתמודד/ת לזהות ספר לפי רמזים. למתמודד/ת יוצגו שלושה רמזים בזה אחר זה, לפי רמות קושי, מהקשה לקל.

הצליח/ה המתמודד/ת לזהות את הספר לאחר הרמז הראשון, הוא יקבל 4 נק'.

הצליח/ה המתמודד/ת לזהות את הספר לאחר הרמז השני, הוא יקבל 3 נק'.

הצליח/ה המתמודד/ת לזהות את הספר לאחר הרמז השלישי, הוא יקבל 2 נק'.

ד. לאחר חלק זה תופענה ארבע שאלות בדקה, בנושא הנבחר.

תשובה נכונה לשאלה הראשונה תזכה את העונה נכונה ב- 2 נק'.

תשובה נכונה לשאלה השנייה תזכה את העונה נכונה ב- 3 נק'.

תשובה נכונה לשאלה השלישית תזכה את העונה נכונה ב- 4 נק'.

תשובה נכונה לשאלה הרביעית תזכה את העונה נכונה ב- 5 נק'.

ה. ברשות המתמודד/ת דקה אחת לענות על ארבעת השאלות.

ו. בתום השלב הזה ירדו המתמודדים מן הבמה. לשלב הבא יעלו עד 4 מתמודדים, 2 מתמודדים

מהממלכתי ו-2 מהממ"ד, אלה שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר בתום השלב השני.

ז. מתמודדים שגילו את הספר לאחר הרמז הראשון וענו נכונה על כל 4 השאלות שיוצגו

להם, יקבלו בונוס של 2 נק' נוספות.

ח. סך הכל ניתן לצבור בשלב זה 20 נקודות, כולל בונוס.

שלב ג' שלב ראש בראש

א. בשלב זה יתחרו זה מול זה שני המתמודדים שקיבלו את הציון הגבוה ביותר בכל זרם.

הניקוד לא מתאפס בשלב זה.

ב. תחילה יתחרו זה בזה תלמידי הממלכתי, ואחר כך תלמידי הממ"ד.

ג. השאלות יישאלו לסירוגין.

ד. על כל תשובה נכונה יקבל המתמודד/ת 2 נק'. סך הכל ניתן לצבור בשלב זה 20 נק'.

ה. בתום השלב השלישי בחידון הפומבי יוכרע הזוכה בחידון הארצי בכל זרם. אם אין הכרעה

יוכרזו שני הזוכים כחתינים / כלות. המתמודד/ת שיזכה או תזכה בניקוד הגבוה ביותר

בכל זרם, יוכתר או תוכתר כחתן או ככלת החידון הארצי, והמקום השני יוכתר סגן/סגנית.

בכל מקרה שני הזוכים במקומות הראשונים מכל זרם, יעפילו לשלב המקדים בכתב של

החידון העולמי לנוער וישתתפו במחנה העולמי לנוער.

חידון הרנ"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

סדר הצגת השאלות למתמודדים בחידון הפומבי

1. המתמודדים ישובו על הבמה לפי סדר ה-א"ב של שמות משפחתם. על השולחן, ליד כל מתמודד/ת ומתמודד/ת, יוצב שלט ועליו שמותיהם (השם הפרטי תחילה ואחריו שם המשפחה).
2. סדר הצגת השאלות למתמודדים יהיה לפי סדר ישיבתם.
3. ענה או ענתה המתמודד/ת תשובה מלאה על השאלה, יכריז יושב ראש חבר השופטים את מספר הנקודות שצבר/ה המתמודד/ת, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו/ה.
4. ענה או ענתה המתמודד/ת תשובה חלקית, ייועץ היושב ראש בחבריו השופטים ויכריז על מספר הנקודות שצבר/ה המתמודד/ת, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו/ה.
5. לא ענה/ענתה המתמודד/ת על השאלה, יכריז היושב ראש שאין מענה, ובטופס השיפוט יירשם 0 ליד שם המתמודד/ת.
6. ענה/ענתה המתמודד/ת על השאלה באופן לא נכון, יכריז היושב ראש "תשובה לא נכונה", ובטופס השיפוט יירשם 0 ליד שם המתמודד/ת.

שאלת הכרעה

לפני החידון הארצי הפומבי יענו המתמודדים על שאלת הכרעה. בכל מקרה של שוויון בכל שלב, יכריע הניקוד שנצבר בחידון המקדים בכתב. במידה ויהיה שוויון בשלב זה, יעשה שימוש בשאלת מילואים.

מתמודדים עם צרכים מיוחדים

1. בחידון הפומבי - כל המתמודדים זכאים להקראת השאלות על ידי מנחה החידון.
2. בחידון הפומבי, בשלב הראשון, יהיו שופטי החידון ומנחה/ת החידון רשאים לתת עוד זמן קצר לגיבוש התשובה למתמודדים בעלי לקויות שיבקשו זאת.
3. בחידון הפומבי, בשלב השני - תינתן הארכת זמן של 15 שניות רק למתמודדים בעלי לקויות חושיות ופיזיות.

חבר השופטים והשופטות

1. חבר השופטים מורכב מהיושב ראש, ולצידו חמישה שופטים.
2. היושב ראש אחראי לשיפוט, והוא מכריז את מספר הנקודות שכל נבחן/ת זכה/זכתה בהן. היושב ראש מפקח על רישום הניקוד.
3. היושב ראש מורה למנחה להכריז את שמות העולים משלב לשלב.

4. בעת הצורך, אם לא השיב/ה המתמודד/ת תשובה מלאה, יקרא היושב ראש את התשובה המלאה. הוא רשאי לכבד את חבריו השופטים בקריאת חלק מהתשובות.
5. בסוף החידון יורה היושב ראש למנחה להכריז את זוכי החידון הארצי.
6. חבר השופטים ידון בערעורים, אם יהיו כאלה, במהלך החידון בלבד, בין שלב לשלב. לאחר החידון לא יקבלו השופטים כל ערעורים.
7. ועדת ההיגוי הארצית לחידון התנ"ך במינהל חברה ונוער תשמש סמכות עליונה לפסיקות סופיות לגבי ערעורים על החלטות השופטים, אם יהיו כאלה.

תפקיד המנחה

1. מנהלת את החידון על פי הסדרים שנקבעו מראש.
2. מזמינה את המתמודדים והמתמודדות ואת חבר השופטים והשופטות לבמה.
3. מזמינה את המברכים ודואגת לסדר ההופעות האומנותיות.
4. קוראת את כל השאלות בחידון בקול.
5. מכריזה את שמותיהם של כל מתמודד/ת ומתמודד/ת לפני שמוצגת להם השאלה.
6. מכריזה את שמות העולים והעולות משלב לשלב, על פי הוראות יושב ראש חבר השופטים.
7. מכריזה את שמות הזוכים על פי הוראות יושב ראש חבר השופטים.

זוכים, תעודות ופרסים

1. בעל/ת הניקוד הגבוה ביותר יוכתר או תוכתר כחתן או ככלת התנ"ך הארצי, בכל זרם. המקומות השניים יוכתרו כסגנים.
מחנה חידון התנ"ך יחול בין התאריכים 12.5.19-30.4.19, כ"ה ניסן - ז' אייר תשע"ט.
חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי יתקיים ביום העצמאות, ה- 9.5.19 ד' אייר תשע"ט בתיאטרון ירושלים.
2. ארבעת העולים לשלב החידון העולמי לנוער, יזכו בשוברי קניה על סך 2000 ₪, ובציון 100 ב-5 יחידות בתנ"ך.

כִּי הָאָדָם
עָצָה הַשָּׂדֶה
(דברים כ', י"ט)

חידון התנ"ך הארצי לנוער תשע"ט

בסימן האדם והבריאה

השלב הראשון

שאלות בעקבות סרטונים

בשלב זה יישאלו המתמודדים שאלה בת שני חלקים.
כל תשובה נכונה תזכה את המתמודד/ת ב-5 נק'
בסך הכל ניתן יהיה לצבור בשלב זה 10 נק'

נושא ראשון אדמה

שאלה 1 בית היוצר

העפר והאדמה היו לחמר, שהיה הבסיס ליצירת כלים. האדם שהיה בעל המקצוע האמון על העשייה נקרא 'יוצר'. על אדם שנס על נפשו, מסופר שמצא מנוחה במקום בו ניתנו לו: "מִשְׁכָּב וְסִפּוֹת וְכָלִי יוֹצֵר".

מי האיש, ומה הייתה סיבת מנוסתו?

תשובה דוד, ברח מבנו שביקש להרגו.

"וַיְהִי כְּבֹא דָוִד מִחִנֵּימָה וְשָׁבִי בֶן-נָחֶשׁ מִרְפַּת בְּנֵי-עַמּוֹן וּמִכִּיר בֶן-עַמִּיאל מֵלֵא דָבָר וּבְרָזְלִי הַגִּלְעָדִי מִרְגָּלִים: מִשְׁכָּב וְסִפּוֹת וְכָלִי יוֹצֵר וְחֹטִים וְשֹׁעֲרִים וְקִמָּח וְקָלִי וּפּוֹל וְעֵדֻשִׁים וְקָלִי: וּדְבַשׁ וְחִמָּאָה וְצֹאן וְשִׁפּוֹת בָּקָר הִגִּישׁוּ לְדָוִד וְלָעָם אֲשֶׁר-אִתּוֹ לֶאֱכֹל כִּי אָמְרוּ--הָעָם רָעִב וְעֵינָי וְצִמָּא בְּמִדְבָּר"

(שמ"ב י"ז, כ"ז-כ"ט)

שאלה 2 כלי החרס בדברי הנביאים

על הנביא ירמיה מספר הכתוב שהצטווה לקנות בקבוק יוצר חרס, לצורך נבואה.

מה הצטווה הנביא לעשות בבקבוק, ומה סימל הדבר?

תשובה ירמיה הצטווה לשבור אותו. הדבר מסמל את הפורענות שתבוא על ירושלים.

"כֹּה אָמַר יְהוָה הֵלוֹךְ וְקִנִּיתָ בְּקֶבֶק יוֹצֵר חֶרֶשׁ וּמִזְקָנִי הָעָם וּמִזְקָנִי הַכֹּהֲנִים: וַיֵּצְאֶתָ אֶל גֵּיא בֶן הַנֶּחֱם אֲשֶׁר פֶּתַח שַׁעַר הַחֲרִסִּית וְקִרְאֶתָ שֵׁם אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ: וְאָמַרְתָּ שְׁמָעוּ דְּבַר יְהוָה מֶלֶכִּי יְהוּדָה וַיֵּשְׁבִי יְרוּשָׁלַם כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר כָּל שְׁמָעָה תִּצְלָנָה אֲזָנָיו:"

(ירמיה י"ט, א-ג)

חידון הרנ"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

שאלה 3 עפר הארץ

איש שהיה בדרכו לנכר התברך מפי האל:

"הֲיִהָ זָרְעָה כְּעֹפֶר הָאָרֶץ וּפְרֻצַּת יָמָה וְקִדְמָה וְצַפְנָה וְנִגְבָּה וְנִבְרָכוּ בָּהּ כָּל מְשֻׁפָּחַת הָאֲדָמָה וּבְזָרְעָה".

מי האיש, ולכן היו מועדות פניו?

תשובה יעקב. פניו היו מועדות לחרן.

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה... וְהָיָה ה' נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אָבִיָּה וְאֵלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לָּהּ אֲתַנְנָה וּלְזָרְעָהּ: וְהָיָה זָרְעָה כְּעֹפֶר הָאָרֶץ וּפְרֻצַּת יָמָה וְקִדְמָה וְצַפְנָה וְנִגְבָּה וְנִבְרָכוּ בָּהּ כָּל מְשֻׁפָּחַת הָאֲדָמָה וּבְזָרְעָה"

(בראשית כ"ח, י-י"ד)

שאלה 4 חמר וצירופו

החרס והחמר היו נצרפים לאחר עיבודם בכבשן כדי לקבל את התוצר המוגמר. הכתוב מספר על מפעל בניה בו עשו שימוש בשריפת חימר והפיכתו לחומר בנייה:

"וַתְּהִי לָהֶם הַלְבֵּנָה לְאֶבֶן וְהַחֲמֵר הָיָה לָהֶם לַחֲמֵר".

מה היה המבנה שנבנה, ומה עלה בגורלו?

תשובה עיר. יתקבל גם: מגדל. בניית העיר הופסקה לאחר שנבללו שפות הבונים.

"וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ הִבֵּה נִלְבְּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרָפָה לְשִׂרְפָּה וַתְּהִי לָהֶם הַלְבֵּנָה לְאֶבֶן וְהַחֲמֵר הָיָה לָהֶם לַחֲמֵר: וַיֹּאמְרוּ הִבֵּה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם פֶּן נִפּוֹץ עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ... הִבֵּה נִרְדֶּה וְנִבְלֶה שֵׁם שְׁפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׁפְתֵי רֵעֵהוּ: וַיִּפֹּץ ה' אֹתָם מִשָּׁם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיַּחֲדְלוּ לִבְנֹת הָעִיר"

(בראשית י"א, ג-ז)

נושא שני רוח

שאלה 5 רוח ותפילה

חיי רוח ותפילה (העבודה שבלב) שזורים לאורך התנ"ך כולו. בעת חנוכת מבנה, התפלל אדם: "ופנית אל תפלת עבדך ואל תחנונו... לשמע אל הרה ואל התפלה אשר עבדך מתפלל לפניך היום". מי האיש, ומהו המבנה שנחנך?

תשובה שלמה. המבנה שנחנך הוא בית המקדש.

"אז אמר שלמה ה' אמר לשפן בערפל: בנה בניתי בית זבל לך מכון לשבתך עולמים... ופנית אל תפלת עבדך ואל תחנונו ה' אלהי לשמע אל הרה ואל התפלה אשר עבדך מתפלל לפניך היום" (מל"א ח, י"ב-כ"ח)

ויזבח שלמה את זבח השלמים אשר זבח ליהוה בקר עשירים ושנים אלה וצאן מאה ועשרים אלה ויחנכו את בית יהוה המלך וכל בני ישראל (שם, סג')

שאלה 6 הרוח בחגי ישראל

רצפת הפסיפס המרכזי באולם התפילה בית הכנסת העתיק בבית אלפא עוטר בסמלים יהודיים, בין היתר בארבעת המינים. התנ"ך מספר על מעמד במהלכו נחגג חג הסוכות: "צאו הָהָר וְהָבִיאוּ עָלַי זֵית וְעֲלֵי הָדָס וְעֲלֵי תְּמָרִים וְעֲלֵי עֵץ עֵבֶת לַעֲשׂוֹת סֶכֶת כְּכַתוּב". בימי איזה מנהיג אירע הדבר, ומה עורר את העם לחגוג את החג באותו הזמן?

תשובה עזרא/נחמיה. הקריאה בספר התורה על חג הסוכות.

" וַיִּמְצְאוּ כְּתוּבָה בְּתוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּסֻכּוֹת בְּחָג בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי: וְאֲשֶׁר יִשְׁמְעוּ וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל עַרְיָהֶם וּבִירוּשָׁלַם לֵאמֹר צֵאוּ הָהָר וְהָבִיאוּ עָלַי זֵית וְעֲלֵי הָדָס וְעֲלֵי תְּמָרִים וְעֲלֵי עֵץ עֵבֶת לַעֲשׂוֹת סֶכֶת כְּכַתוּב: וַיִּצְאוּ הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם סֻכּוֹת אִישׁ עַל גִּגּוֹ וּבְחֻצְרוֹתֵיהֶם וּבְחֻצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים וּבְרְחוֹב שַׁעַר הַמִּים וּבְרְחוֹב שַׁעַר אֶפְרַיִם: וַיַּעֲשׂוּ כָל הַקְּהָל הַשְּׁבִימִים מִן הַשְּׁבִי סֻכּוֹת וַיָּשְׁבוּ בְּסֻכּוֹת כִּי לֹא עָשׂוּ מִיָּמַי יָשׁוּעַ בֶּן נֹון בֶּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַתִּהְיֶה שִׁמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד: "

(נחמיה ח', י"ד-י"ז)

חידון הארצי
לנוער תשע"ט

שאלה 7 הקמת מבנה מהריסותיו

מבצע מרשים וייחודי הורם בית הכנסת "אום אל קנטיר" מהריסותיו, שוקם והוכשר שוב לבית תפילה.

על מנהיג מסופר שבמעמד בו נכחו רבים מהעם ריפא מזבח מהריסותיו:

"וַיִּגְשׁוּ כָּל הָעָם אֵלָיו וַיִּרְפּוּ אֶת מִזְבֵּחַ ה' הָהוּא."

מי האיש, ומה עשה כדי לרפא את המזבח מהריסותיו?

תשובה אליהו, אסוף 12 אבנים כמספר שבטי ישראל ובנה שוב את המזבח.

וַיִּקַּח אֵלֵיהֶוּ שְׁתֵּים עָשָׂר אַבְנִים כְּמִסְפַּר שְׁבֻטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיָה דָּבָר יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יְהִיָּה שְׁמֹה: וַיִּבְנֶה אֶת הָאַבְנִים מִזְבֵּחַ בָּשֵׁם יְהוָה וַיַּעַשׂ תַּעֲלָה כְּבֵית סָאתִים זָרַע סָבִיב לְמִזְבֵּחַ:

(מל"א, י"ח, ל"א-ל"ב)

שאלה 8 רוח ונבואה

המוזיקה שימשה בתנ"ך כמקור השראה להשגת רוח נבואה מאת ה'.

על איש מישראל מספר הכתוב שנחה עליו רוח ה' לאחר שפגש חבל נביאים מנגנים:

"וַהֲנֵה חֶבֶל-נְבָאִים לִקְרָאתוֹ וַתַּצְלַח עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים וַיִּתְנַבֵּא בְּתוֹכָם."

מי האיש, ומה הייתה תגובת מכריו של האיש לנבואותיו?

תשובה שאול. מכריו תמהו 'הגם שאול בנביאים'?

"וַיָּבֹאוּ שָׁם הַגִּבְעָתָה וַהֲנֵה חֶבֶל-נְבָאִים לִקְרָאתוֹ וַתַּצְלַח עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים וַיִּתְנַבֵּא בְּתוֹכָם: וַיְהִי כָּל-יוֹדְעוֹ מֵאַתְמוֹל שֶׁלֹּשׁ וַיִּרְאוּ וַהֲנֵה עִם-נְבָאִים נָבֵא וַיֹּאמֶר הָעָם אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ מֶה-זֶּה הָיָה לָבֶן-קִישׁ-הַגֵּם שְׁאוּל בְּנְבִיאִים"

(שמו"א י, י"א)

נושא שלישי כים

שאלה 9 דרך הים

הימים בעת העתיקה היו אתגר לבני האדם, שרצו להגיע למקומות מופלאים ורחוקים בשביל התהילה והעושר. אחד ממלכי יהודה עשה אניות בשביל ללכת ולהשיג זהב בארץ רחוקה, אך האניות נשברו.

היכן נשברו האניות, ואיזו הצעה קיבל המלך בעקבות זאת?

תשובה בעציון גבר, בעקבות השבר הציע אחזיה מלך ישראל ליהושפט שישלח איתו עבדים באניותיו.

"יהושפט עשה אניות תרשיש ללכת אפירה לזהב ולא הלה כי נשברו אניות בעציון גבר: אז אמר אחזיהו בן אחאב אל יהושפט ילכו עבדי עם עבדיה באניות ולא אבה יהושפט"

(מל"א כ"ב, ב, מט-נ)

שאלה 10 הים כנתיב לעושר

גם שלמה המלך עשה אניות ללכת לאופיר בשביל זהב, ואף הצליח במשימתו: "ויבאו אופירה ויקחו משם זהב ארבע מאות ועשרים כפר".

מי היו 'אנשי האניות' שירדו עם עבדי שלמה לאופיר, ואיזו עוד משימה ימית הם עשו עבור שלמה?

תשובה עבדי חירם. הם השיטו עצים לבנין מלבנון אל שלמה.

ואני עשה המלך שלמה בעציון גבר אשר את אלות על שפת ים סוף בארץ אדום: וישלח חירם באני את עבדיו אנשי אניות ידעי הים עם עבדי שלמה: ויבאו אופירה ויקחו משם זהב ארבע מאות ועשרים כפר ויבאו אל המלך שלמה:

(מל"א, ט', כ"ו-כ"ח)

"וישלח חירם אל-שלמה לאמר שמעתי את אשר-שלחת אלי אני אעשה את-כל-חפצה בעצי ארזים ובעצי ברושים: עבדי ירדו מן-הלבנון ימה ואני אשימם דברות בים עד-המקום אשר-תשלח אלי ונפצתים שם ואתה תשא ואתה תעשה את-חפצי לתת לחם ביתי"

(מל"א ה, כ"ב-כ"ג)

חידון הרנ"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

שאלה 11 חילוץ אוצרות מהמצולות

רשות העתיקות עוסקת בין השאר בחילוץ אוצרות טבועים מן המצולות.

הנביא יחזקאל המשיל את צור לאניית מסחר הנשברת בלב הים וטובעת עם כל שללה: "נִשְׁבֶּרֶת מִיָּמִים בְּמַעַמְשֵׁי מַיִם מִעֲרֵבָה וְכָל קֶהֱלָהּ בְּתוֹכָהּ נָפְלוּ".

את מי האשים יחזקאל בנפילת צר, ומה היה חטאו של אותו האיש?

תשובה את נגיד צר, שגבה ליבו על הצלחתו וחשב עצמו לאל.

"בֶּן-אָדָם אָמַר לְנִגִּיד צֹר כֹּה-אָמַר אֲדֹנָי ה' יַעַן גָּבַהּ לִבָּהּ וְתֹאמַר אֶל אֲנִי מוֹשֵׁב אֱלֹהִים יֹשְׁבֵתִי בְּלִבִּי יָמִים וְאַתָּה אָדָם וְלֹא-אֵל וְתִתֵּן לִבָּהּ כְּלִבִּי אֱלֹהִים... בָּרַב חֲכָמָתָהּ בְּרַכְלָתָהּ הִרְבִּיתָ חֵילָהּ וַיִּגְבַּהּ לִבָּהּ בְּחֵילָהּ: לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ה' יַעַן תִּתֵּתָ אֶת-לִבָּהּ כְּלִבִּי אֱלֹהִים: לָכֵן הִנְנִי מֵבִיא עָלֶיךָ זָרִים עָרִיצִי גוֹיִם וְהִרְיָקוּ חֲרֻבוֹתֶם עָלַי-יָפִי חֲכָמָתָהּ וְחֵלְלוּ יִפְעֻתָהּ: לְשַׁחַת יוֹרְדוֹהָ וּמָתָהּ מִמוֹתַי חָלַל בְּלִבִּי יָמִים"

(יחזקאל כ"ח, ב-ח)

שאלה 12 מים עמוקים

עומקם של המים והקושי לדלות את שטמון בתוכם שימשו כדימוי לקושי בהשגת דברי חכמה ועצה: "מִיָּם עֲמֻקִּים עֶצָה בְּלִבִּי אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָנָה".

על אדם אחד מסופר שטעה ובחר בעצת שקר במקום עצה טובה שיעץ לו אדם חכם.

מיהו האדם החכם, ומהי העצה שנתן?

תשובה אחיתופל. הוא ייעץ לאבשלום לשלוח קבוצה מרוכזת של לוחמים ולנצל את עייפותו וחולשתו של דוד על מנת להביסו.

"וַיֹּאמֶר אַחִיתּוֹפֶל אֶל אֲבִשְׁלוֹם אֲבִיחָרָה נָא שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי אֶלֶף אִישׁ וְאַקוּמָה וְאַרְדָּפָה אַחֲרֵי דָוִד הַלֵּלָהּ: וְאַבּוֹא עָלָיו וְהוּא יִגַּע וְרַפָּה יָדָיו וְהִחַרְדָּתִי אֹתוֹ וְנָס כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְהִכִּיתִי אֶת הַמֶּלֶךְ לְבָדּוֹ: וְאַשִּׁיכָה כָּל הָעָם אֵלָיךְ כְּשׁוֹב הַכָּל הָאִישׁ אֲשֶׁר אִתָּה מִבִּקֵּשׁ כָּל הָעָם יִהְיֶה שְׁלוֹם... וַיֹּאמֶר אֲבִשְׁלוֹם וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל טוֹבָה עֲצַת חוּשֵׁי הָאָרֶץ מִעֲצַת אַחִיתּוֹפֶל וְה' צָוָה לְהַפֵּר אֶת עֲצַת אַחִיתּוֹפֶל הַטּוֹבָה לְבַעֲבוֹר הָבִיא ה' אֶל אֲבִשְׁלוֹם אֶת הָרָעָה"

(ש"ב י"ז, א-י"ד)

נושא רביעי א/ש

שאלה 13 פעולת הצירוף

פעמים רבות משתמש המקרא בפעולת הצירוף, בה מפרידים את הסיגים מן המתכת העיקרית, כסמל לסילוק הרע מתוך הטוב.

לפני אחת המלחמות, ציווה ה' את המנהיג על העם "הורד אותם אל המים ואצרפנו לה שם". היכן חנו העם, ואילו אנשים 'נצרפו' ושולחו מן המחנה?

תשובה על עין חרוד, העם שכרעו על ברכיהם לשתות ולקקו כאשר ילק הכלב שולחו מן המחנה. "וישכם ירבעל הוא גדעון וכל העם אשר אתו ויחנו על עין חרד ומחנה מדן היה לו מצפון מגבעת המורה בעמק... ויאמר ה' אל גדעון עוד העם רב הורד אותם אל המים ואצרפנו לה שם והיה אשר אמר אליה זה ילך אתך הוא ילך אתך וכל אשר אמר אליה זה לא ילך עמך הוא לא ילך: ויורד את העם אל המים ויאמר ה' אל גדעון כל אשר ילק בלשונו מן המים פאשר ילק הכלב תציג אותו לכד וכל אשר יכרע על ברקיו לשתות"

(שופטים ז, א-ה)

שאלה 14 הצורף

במשך רוב תקופת המקרא עוד לא השתמשו במטבעות. המסחר התבצע בחתיכות של מתכת כחומר גלם, זהב, כסף ונחושת. באותו הכסף היו משתמשים גם להכנת כלים ולעיטורים. איש המקצוע שעסק בכך נקרא 'צורף'.

על אישה אחת מסופר כי נתנה מכספה לצורף שיעשהו 'פסל ומסכה'. מי האישה, ומה היה גורלם של הפסל והמסכה?

תשובה האישה היא אם מיכה. הפסל והמסכה שימשו את מיכה וביתו עד שבני דן גנבו אותם לנחלתם החדשה.

"ויהי איש מהר אפרים ושמו מיכיהו: ויאמר לאמו אלף ומאה הפסל אשר לקח לה ואת אלית וגם אמרת באזני הנה הפסל אתי אני לקחתיו ותאמר אמו ברוך בני לה: וישב את אלף ומאה הפסל לאמו ותאמר אמו הקדש הקדשתי את הפסל לה' מידי לבני לעשות פסל ומסכה ועתה אשיבנו לה: וישב את הפסל לאמו ותקח אמו מאתים כסף ותתנהו לצורף ויעשהו פסל ומסכה ויהי בבית מיכיהו..."

(שופטים י"ז, א-ד)

חידון הרנ"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

"וַיִּקְרָאוּ לָהֶם בְּנֵי-דָן אֶת-הַפֶּסֶל וַיְהוֹנָתָן בֶּן-גֵּרָשֹׁם בֶּן-מְנַשֶּׁה הוּא וּבָנָיו הָיוּ כִּהְנִים לְשֹׁבֵט הַדָּנִי עַד-יּוֹם גְּלוֹת הָאָרֶץ: וַיִּשְׁיֹמוּ לָהֶם אֶת-פֶּסֶל מִיֶּכָה אֲשֶׁר עָשָׂה כָּל-יְמֵי הַיּוֹת בֵּית-הָאֱלֹהִים בְּשִׁלָּה" (שופטים יח, ל-ל"א)

שאלה 15 א/ש המנורה

השימוש במנורה - מבנה נרות שמטרתו להאיר - מוזכר במקרא בעיקר בהקשרו של בית ה', שם המנורה סימלה את אור ה' שמאיר את עיניהם של ישראל.
רגע לפני נבואה דרמטית, מתאר המקרא כי 'נֵר אֱלֹהִים' שבמקדש 'טָרָם יִכָּבֵה'. מיהו מקבל הנבואה, ומה היה תוכנה?

תשובה שמואל הנביא, קבל נבואה על אסון גדול שיקרה, ועל קיום עונשו של בית עלי.
"וַיֵּר אֱלֹהִים טָרָם יִכָּבֵה וּשְׁמוּאֵל שָׁכַב בְּהִיכַל ה' אֲשֶׁר שָׁם אֲרוֹן אֱלֹהִים: וַיִּקְרָא ה' אֶל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר הֲנִי... וַיֹּאמֶר ה' אֶל שְׁמוּאֵל הִנֵּה אֲנִכִּי עָשָׂה דְבַר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר כָּל שְׁמֹעוֹ תִּצְלִינָה שְׁתֵּי אֲזָנוֹ: בַּיּוֹם הַהוּא אֲקִים אֶל עָלִי אֶת כָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵל בֵּיתוֹ הַחֹל וְכָלָה: וְהַגְדַּתִּי לוֹ כִּי שִׁבַּט אֲנִי אֶת בֵּיתוֹ עַד עוֹלָם בַּעֲוֹן אֲשֶׁר יָדַע כִּי מְקַלְלִים לָהֶם בָּנָיו וְלֹא כָהָה בָּם: וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עָלִי אִם יִתְכַפֵּר עוֹן בֵּית עָלִי בְּזָבַח וּבִמְנַחָה עַד עוֹלָם.

(שמו"א ג, ג-יד)

שאלה 16 נר ישראל

במקביל ל'נר ה' המוזכר כדולק בבית ה', במקום אחר חוששים אנשים ממותו של אדם מסוים שחשיבותו לעם ישראל גדולה, ומכנים אותו 'נֵר יִשְׂרָאֵל'.
מי האדם, ובעקבות איזה אירוע חששו לחייו?

תשובה דוד, בעקבות חולשתו בקרב מול ירמיה בן הרפה.
"וַיִּהְיֶה עוֹד מִלְחָמָה לְפָלְשִׁתִּים אֶת יִשְׂרָאֵל וַיֵּרֶד דָּוִד וַעֲבָדָיו עִמּוֹ וַיִּלָּחֲמוּ אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּעַרְף דָּוִד: וַיִּשְׁבִּי בִּנְיָמִן אֲשֶׁר בִּילִידֵי הָרֶפָה וּמִשְׁקַל קִינוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת מִשְׁקָל נְחֹשֶׁת וְהוּא חֲגוּר חֲדָשָׁה וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת אֶת דָּוִד: וַיַּעֲזֹר לוֹ אֲבִישִׁי בֶן צְרוּיָה וַיִּהְיֶה אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּמָּתֶהוּ אִזְּ נִשְׁבָּעוּ אֲנָשֵׁי דָוִד לוֹ לֵאמֹר לֹא תֵצֵא עוֹד אֶתְּנֵנוּ לְמִלְחָמָה וְלֹא תִכָּבֵה אֶת נֵר יִשְׂרָאֵל"

(שמו"ב כ"א, ט"ו-י"ז)

שאלת מילואים

שאלה 17 אתני הטבע

בכמה מופעים במקרא מוזכרות תופעות המקבילות במהותן ל'ארבעת היסודות' או לחלקם. אירוע אחד כזה הוא מעמד אליהו בהר חורב, שם מתוארות תופעות טבע המקדימות את הופעתו של ה', רוח, רעש אדמה, אש וקול דממה דקה.

מה שאל ה' את אליהו באותו מעמד, ומה ציווה עליו בעקבות תשובתו?

תשובה הוא שאל אותו "מה לך פה", ולאחר תשובתו ציווה עליו למנות שלושה אנשים שיהיו אחראים על הענשת העם על עבודת הבעל. (חזאל, יהוא, אלישע)

"ויאמר צא ועמדת בקר לפני ה' והנה ה' עבר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני ה' לא ברוח ה' ואחר הרוח רעש לא ברעש ה': ואחר הרעש אש לא באש ה' ואחר האש קול דממה דקה: ויהי כשמע אליהו ויילט פניו באדמתו ויצא ויעמד פתח המערה והנה אליו קול ויאמר מה לך פה אליהו... ויאמר ה' אליו לך שוב לדרכך מדברך דמשק ובאת ומשחת את חזאל למלך על ארם: ואת יהוא בן נמשי תמשח למלך על ישראל ואת אלישע בן שפט מאכל מחולה תמשח לנביא תחתך: והנה הנמלט מחרב חזאל ימית יהוא והנמלט מחרב יהוא ימית אלישע: והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו"

(מל"א יט, יא-יח)

כִּי הָאָדָם
עָצָה הַשָּׁדָה
(דברים כ', י"ט)

חידון התנ"ך הארצי לנוער תשע"ט

בסימן **האדם והבריאה**

השלב השני

זיהוי ספר ושאלות בזק במשחק מחשב

בשלב זה הניקוד מתאפס.

בחלק הראשון יהיה על המתמודד/ת לזהות ספר לפי רמזים.

למתמודד/ת יוצגו שלושה רמזים בזה אחר זה, לפי רמות קושי, מהקשה לקל.

הצליח/ה המתמודד/ת לזהות את הספר לאחר הרמז הראשון, יוענקו לו/ה 4 נק'.
הצליח/ה המתמודד/ת לזהות את הספר לאחר הרמז השני, יוענקו לו/ה 3 נק'.
הצליח/ה המתמודד/ת לזהות את הספר לאחר הרמז השלישי, יוענקו לו/ה 2 נק'.
לאחר חלק זה תופענה ארבע שאלות בדקה, בנושא הנבחר.

תשובה נכונה לשאלה הראשונה תזכה את המתמודד/ת ב- 2 נק'.
תשובה נכונה לשאלה השנייה תזכה את המתמודד/ת ב- 3 נק'.
תשובה נכונה לשאלה השלישית תזכה את המתמודד/ת ב- 4 נק'.
תשובה נכונה לשאלה הראשונה תזכה את המתמודד/ת ב- 5 נק'.

מי שיזהה את הספר לאחר הרמז הראשון ויענה נכונה על כל 4 השאלות יקבל
בנוס של 2 נק'.

סך הכל ניתן לצבור בשלב זה 20 נקודות.

חידון הנפש
הארצי
לנוער תשע"ט

מתמודד 1

רמז 1: 30 אַגְרָטְלִי זָהָב

רמז 2: עֲצֵי אֲרָזִים אֶל יָם יָפוֹא

רמז 3: סֹפֵר מָהִיר בְּתוֹכָת מִשָּׁה

תשובה: ספר עזרא

שאלות בזק בנושא: אדמה

1. אדם שקיבל את שמו בתקווה לנחמה: "מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמַעֲצָבוֹן יִדְּינוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֶרְרָה ה'?"
תשובה: נח. (בראשית ה, כ"ט)
2. מיהו המלך אשר יצק כלי נחושת "בְּמַעֲבֵה הָאֲדָמָה"?
תשובה: שלמה. (מל"א ז, מ"ו)
3. מיהו הנביא שהתנבא על האדמה כשאמר: "אֵל תִּירָאִי אֲדָמָה גִּילִי וּשְׂמָחִי כִּי הִגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת?"
תשובה: יואל. (יואל ב, כ"א)
4. איזה נביא העיד על ייחודם של ישראל כשאמר שרק אותם יודע ה' "מִכָּל מְשֻׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה"?
תשובה: עמוס. (עמוס ג, ב)

מתמודד 2

רמז 1: קְשִׁיטָה אָחַת וּנְזִם זָהָב אָחַד

רמז 2: יְמִימָה וּקְצִיעָה

רמז 3: אָרֶץ עוֹץ

תשובה: ספר איוב

שאלות בזק בנושא: הרים

1. איזה מלך גוי הציע לערוך מלחמה עם ישראל במישור בטענה כי "אֱלֹהֵי הָרִים אֱלֹהֵיהֶם"?
תשובה: מלך ארם. (מל"א כ, כ"ג)
2. מי ניבא שבאחרית הימים: "נִכּוֹן יִהְיֶה הָרַב בֵּית ה' בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנִשְׂא מִגְבְּעוֹת"?
תשובה: ישעיה. (ישעיה ב, ב)
3. איזה אדם הזכיר בתפילתו: "לְקַצְבֵי הָרִים יִרְדְּתִי"?
תשובה: יונה. (יונה ב, ז)
4. איזה נביא תיאר את ה' כ"יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מֶה שְׂחוֹ"?
תשובה: עמוס. (עמוס ד, י"ג)

חידון הרנ"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

מתמודד 3

רמז 1: ה' צדקנו

רמז 2: דוד וְתַאֲנִים

רמז 3: סִיר נְפוּחַ

תשובה: ספר ירמיהו

שאלות בזק בנושא: רוח

1. מי זכה להיכנס לארץ "עֵקֶב הִיָּתָה רוּחַ אַחֲרֵת עִמּוֹ"?
תשובה: כלב. (במדבר י"א, ל"א)
2. על מי נאמר שהחלה רוח ה' לפעמו "בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֲשֶׁתָּאֵל"?
תשובה: שמשון. (שופטים י"ג, כ"ה)
3. מיהו הנביא שניבא שלעתיד ישפוך ה' את רוחו "עַל כָּל בָּשָׂר"?
תשובה: יואל. (יואל ג, א)
4. מי העיד על עצמו: "רוּחַ ה' דָּבַר בִּי וּמָלְתוּ עָלַי לְשׁוֹנִי"?
תשובה: דוד. (שמו"ב כ"ג, ב)

מתמודד 4

רמז 1: נועדִיָה הנְבִיאָה

רמז 2: שְׁעַר הַגִּיא

רמז 3: הַנֶּכֶת חֹמַת יְרוּשָׁלַם

תשובה: ספר נחמיה

שאלות בזק בנושא: מחצבים

1. על שלל איזו עיר נאמר: "וְכָל כֶּסֶף וְזָהָב וְכָלִי נְחֹשֶׁת וּבְרָזֶל קִדָּשׁ הוּא לָהּ"?
תשובה: יריחו. (יהושע ו, י"ט)
2. איזה שבט בירך משה: "בְּרָזֶל וְנְחֹשֶׁת מְנַעֲלֶיהָ"?
תשובה: אשר. (דברים ל"ג, כ"ה)
3. מי ניתן "לְעִיר מִבְּצָר וּלְעִמּוּד בְּרָזֶל וּלְחִמּוֹת נְחֹשֶׁת עַל כָּל הָאָרֶץ"?
תשובה: ירמיה. (ירמיה א, י"ח)
4. מי אמר: "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאִם ה' צְבָאוֹת"?
תשובה: חגי. (חגי ב, ח)

חידון הרנ"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

מתמודד 5

רמז 1: כְּבָרָה

רמז 2: גְּבִי

רמז 3: בּוֹלֵס שְׁקָמִים

תשובה: ספר עמוס

שאלות בזק בנושא: אש

1. למי נראה מלאך ה' "בְּלִבַּת אֵשׁ"?
תשובה: משה. (שמות ג, ב)
2. מי שרף על עצמו "אֶת בֵּית מֶלֶךְ בְּאֵשׁ"?
תשובה: זמרי. (מל"א ט"ז, י"ח)
3. על מי נאמר שהתהלך "בְּתוֹךְ אֲבְנֵי אֵשׁ"?
תשובה: מלך צור. (יחזקאל כ"ח, י"ד)
4. השלם את הפסוק: "וְשַׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּתִימֹן וְאָכְלָה אֲרָמֹנֹת _____"
תשובה: בְּצֹרָה. (עמוס א, י"ב)

מתמודד 6

רמז 1: זִיז שְׁדִי

רמז 2: עֵמֶק הַבְּכָא

רמז 3: אִיתָן הָאֶזְרָחִי

תשובה: ספר תהלים

שאלות בזק בנושא: מים

1. מי השווה את ישראל ל"אַרְזִים עָלֵי מַיִם"?
תשובה: בלעם. (במדבר כ"ד, ו)
2. מי הואכל "לֶחֶם לַחֵץ וּמַיִם לַחֵץ"?
תשובה: מיכיהו. (מל"א כ"ב, כ"ז)
3. מי כונה "מִי הַנָּהָר הָעֲצוּמִים וְהַרְבֵּים"?
תשובה: מלך אשור. (ישעיה ח, ז)
4. השלם את הפסוק: "וַיִּרְדְּפוּם עַד-צִידוֹן רַבָּה וְעַד מְשָׁרְפוֹת מַיִם וְעַד _____"
תשובה: בְּקַעַת מְצָפָה. (יהושע י"א, ח)

חידון הונג'ר
הארצי
לנוער תשע"ט

מתמודד 7

רמז 1: אָבן יִשְׂרָאֵל

רמז 2: הַפְּלִיץ

רמז 3: נִכְאֹת וְצָרִי וְלֹט

תשובה: ספר בראשית

שאלות בזק בנושא: צומח

1. מי ניבא שה' יקים לדוד "צִמְח צְדִיק"?
תשובה: ירמיה. (ירמיה כ"ג, ה)
2. היכן ישבו שליחי דוד עד שיצמח זקנם?
תשובה: ביריחו. (שמ"ב י, ה)
3. מה עשה קהלת על מנת להשקות "יער צומח עצים"?
תשובה: בריכות מים. (קהלת ב, ו)
4. השלם את הפסוק: "אֵת רֹאשׁ יְנִיקוֹתָיו קָטַף וַיָּבִיאוּהוּ אֶל _____"
תשובה: אָרֶץ כְּנָעַן. (יחזקאל י"ז, ד)

מתמודד 8

רמז 1: חרון היגנה

רמז 2: מלכי ערב

רמז 3: המהפכה

תשובה: ירמיה

שאלות בזק בנושא: בעלי חיים

1. על מי נאמר: "וגם את חית השדה נתתי לו לעבדו"?
תשובה: נבוכדנצר. (ירמיה כ"ז, ו)
2. מי ניבא שה' יכרות לישראל ברית עם חית השדה?
תשובה: הושע. (הושע ב, כ)
3. מי פנה בנבואה "לצפור כל כנף ולכל חית השדה"?
תשובה: יחזקאל. (יחזקאל ל"ט, י"ז)
4. השלם את הפסוק: "וירדו שלשה... אל מערת עדלם וחית פלשתים חנה ב..."
תשובה: עמק רפאים. (שמו"ב כ"ג, י"ג)

כִּי הָאָדָם
עָצָה הַשָּׂדֶה
(דברים כ', י"ט)

חידון התנ"ך הארצי לנוער תשע"ט

בסימן האדם והבריאה

השלב השלישי

ראש בראש

בשלב זה יישאלו המתמודדים 10 שאלות לסירוגין.

על כל תשובה נכונה יקבל המתמודד/ת 2 נק'

סך הכל ניתן לצבור בשלב זה 20 נק'.

ראש בראש ממלכתי

שמיים וארץ

1. איזה נביא התנבא "כִּי הִנְנִי בּוֹרֵא שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וָאָרֶץ חֲדָשָׁה"?
תשובה: ישעיה (ישעיה ס"ה, י"ז)
2. מיהו הנביא שקרא: "וְהָיָה מִצִּיּוֹן יִשְׁאָג וּמִירוּשָׁלַם יִתֵּן קוֹלוֹ וְרָעְשׁוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ"?
תשובה: יואל (יואל ד, ט"ז)

אור וחושך

3. מי אמר: "הָעֵם הַהֲלָכִים בַּחֹשֶׁךְ רָאוּ אֹרֶךְ גָּדוֹל"?
תשובה: ישעיה. (ישעיה ט, א)
4. ומי אמר: "הֲלֹא חֹשֶׁךְ יוֹם ה' וְלֹא אֹרֶךְ"?
תשובה: עמוס. (עמוס ה, כ)

עץ ופרי

5. מי שבר "מוֹטֵט עֵץ"?
תשובה: חנניה בן עזור. (ירמיה כ"ח, י"ג)
6. מי עמד על "מִגְדָּל-עֵץ"?
תשובה: עזרא. (נחמיה ח, ד)

המאורות

7. בפי איזה נביא תואר ה' כ"נִתֵּן שֶׁמֶשׁ לְאֹר יוֹמָם וְחֶקֶת יָרֵחַ וְכּוֹכָבִים לְאֹר לַיְלָה"?
תשובה: ירמיה. (ירמיה ל"א, ל"ד)
8. איזה נביא התנבא "שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קִדְּרוּ וְכּוֹכָבִים אָסְפוּ נִגְהָם"?
תשובה: יואל. (יואל ד, ט"ו)

חידון הרנ"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

חיות ועופות

9. זָמַר הוא בהמה טהורה. נכון או לא נכון?

תשובה: נכון. (דברים י"ד, ה)

10. הדוכיפת הוא עוף טמא. נכון או לא נכון?

תשובה: נכון (דברים י"ד, י"ח)

התנינים הגדולים

11. בפי מי מובא הביטוי "חַמַּת תַּנִּינִם"?

תשובה: משה. (דברים ל"ב, ל"ג)

12. מי ביקר במקום שנקרא "עֵין הַתַּנִּין"?

תשובה: נחמיה. (נחמיה ב, י"ג)

חודש ושבת

13. למי נאמר: "מִדּוּעַ אַתָּה הֹלֵכֶת אֵלָיו הַיּוֹם לֹא-חֹדֶשׁ וְלֹא שַׁבָּת"?

תשובה: לאישה השונמית. (מל"ב ד, כ"ג)

14. מי ניבא שֶׁמֶדֶי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ יָבֹא כָּל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי ה' ?

תשובה: ישעיה. (ישעיה ס"ו, כ"ג)

לאתות ולמועדים

15. באיזה ספר מוזכר חודש כסלו?

תשובה: נחמיה. (נחמיה א, ח)

16. באיזה ספר מוזכר חודש טבת?

תשובה: אסתר. (אסתר ב, ט"ז)

יוצר

17. מי ניבא: "כחמור ביד היוצר כן אתם בידי בית ישראל"?

תשובה: ירמיה (ירמיה י"ח, ו)

18. מי ניבא: "ועתה ה' אבינו אתה אנחנו החמר ואתה יצרנו ומעשה ידך כלנו"?

תשובה: ישעיה (ישעיה ס"ד, ז)

גן בעדן

19. המלך שנקבר "בגן ביתו בגן עזא"?

תשובה: מנשה. (מל"ב כ:א, י"ח)

20. המלך שנס "דרך בית הגן"?

תשובה: אחזיה. (מל"ב ט, כ"ז)

חידון הרנ"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

ראש בראש ממלכתי-דתי

בריאה

1. השלם: "כִּי בָרָא ה' חֲדָשָׁה בָּאָרֶץ..."
תשובה: "נִקְבָּה תִסּוּבֵב גִּבֹּר". (ירמיה ל"א, כ"א)
2. השלם: "צִפּוֹן וַיִּמֵּן אֶתָּה בָּרֵאשִׁית..."
תשובה: תִּבְּרֹר וְחֶרְמוֹן בְּשִׁמְךָ יִרְנְנִי". (תהלים פ"ט, י"ג)

ויהי אור

3. מי אמר: "וַהֲבֵאתִי הַשֶּׁמֶשׁ בַּצְהָרִים וְהַחֲשֵׁכֶתִי לָאָרֶץ בַּיּוֹם אֹר?"
תשובה: עמוס. (עמוס ח, ט)
4. מי אמר: "וַהֲיָה אֹר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ וּקְדוּשׁוֹ לְלִהָבָה?"
תשובה: ישעיה. (ישעיה י, י"ז)

לאתות ולמועדים

5. מה קרה בְּרִבְעֵי בַחֲמֵשָׁה לַחֹדֶשׁ?
תשובה: נבואת יחזקאל. (יחזקאל א, א)
6. מה קרה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ?
תשובה: התחיל המבול. (בראשית ז, י"א)

וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

7. "וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיָּמָת הַיָּלֶד". מי הילד?
תשובה: בנו של דוד. (שמו"ב י"ב, י"ח)
8. מי היו "מְבִיאִים דָּאָג וְכָל מִקְרַר וּמוֹכְרִים בִּשְׁבַת"?
תשובה: הצורים. (נחמיה י"ג, ט"ז)

גן בעדן

9. באיזו ארץ נמצאים 'רָצַף וּבְנֵי עֵדֹן'?

תשובה: תלאשר. (מל"ב י"ט, י"ב)

10. באיזו ארץ נמצאים בְּקַעַת אֶן וּבֵית עֵדֹן?

תשובה: ארם/דמשק. (עמוס א, ה)

כל-עץ נחמד למראה

11. מי הזכיר בדבריו את "הַגִּפֶּן וְהַתְּאֵנָה וְהַרְמוֹן וְעֵץ הַזֵּית"?

תשובה: חגי. (חגי ב, י"ט)

12. מי הזכיר בדבריו את "גִּנּוֹתֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם וְתֵאֲנִיכֶם וְזֵיתֵיכֶם"?

תשובה: עמוס. (עמוס ד, ט)

ארץ החוילה אשר-שם הזהב

13. מי סחר עם צ'ר "בְּרָאשׁ כָּל-בָּשָׂם וּבְכָל-אֶבֶן יָקָרָה וְזָהָב"?

תשובה: שבא/רעמה. (יחזקאל כ"ז, כ"ב)

14. מי סחר עם צ'ר "בְּכֶסֶף בְּרִזָּל בְּדִיל וְעוֹפֶרֶת"?

תשובה: תרשיש. (יחזקאל כ"ז, י"ב)

לעבדה ולשמרה

15. מה שמו של עֶבֶד הַמֶּלֶךְ בימי יאשיהו?

תשובה: עשיה. (מל"ב כ"ב, י"ב)

16. מה שמו של 'שֹׁמֵר הַפְּרָדִּס' בימי נחמיה?

תשובה: אסף. (נחמיה ב, ג)

חידון הונ"ר
הארצי
לנוער תשע"ט

ויקרא האדם שמות

17. מאיזה שבט היה גְּדִי בֶן סוּסִי?

תשובה: מנשה (במדבר י"ג, י"א)

18. מאיזה שבט היה עֲמִיאל בֶן גִּמְלִי?

תשובה: דן (במדבר י"ג, י"ב)

אם כל חי

19. מי היתה אמו של אֲמִצְיָהוּ בֶן-יֹאָשׁ?

תשובה: יהועדן (מל"ב י"ד, ב)

20. מי היתה אמו של יְהוֹשָׁפָט בֶן-אֶסָא?

תשובה: עזובה (מל"א כ"ב, מ"ב)

חידון הרנ"ך
הארצי
לנוער תשע"ט